

Technická směrnice

č. 04 - 2012

kteřou se stanovují požadavky a environmentální kritéria pro propůjčení ekoznačky

Nátěrové hmoty ředitelné vodou

Cílem stanovení požadavků a environmentálních kritérií pro udělení ekoznačky je zejména podporovat:

- snižování uvolňování těkavých organických látek, toxických a jiných znečišťujících látek do životního prostředí,
- snižování používání nebezpečných látek,
- poskytování informací, které umožní spotřebiteli používat výrobek účinným způsobem minimalizujícím celkový dopad na životní prostředí.

Environmentální kritéria jsou stanovena na úrovních, které podporují udělení ekoznačky Ekologicky šetrný výrobek nátěrovým hmotám s nízkým dopadem na životní prostředí. Posilují tak u spotřebitelů uvědomělý vztah k životnímu prostředí.

1 Definice pojmů

Pro účely této technické směrnice:

- 1.1 Nátěrová hmota je jakýkoliv přípravek včetně transparentních laků, organických rozpouštědel a složek nezbytných pro jeho správnou aplikaci, který se používá k dosažení ochranných, dekoračních nebo jiných funkčních účinků na určitém povrchu.
- 1.2 Transparentní nátěrová hmota je hmota, která tvoří průhledný až průsvitný nátěr (např. laky).
- 1.3 Pigmentovaná nátěrová hmota je nátěrová hmota, která obsahuje pigment a tvoří zpravidla neprůhledný nátěr (např. emaily, barvy).
- 1.4 Těkavá organická látka (VOC - volatile organic compound) je jakákoli organická sloučenina nebo směs organických sloučenin, s výjimkou methanu, která při teplotě 20 °C (293,15 K) má tlak par $\geq 0,01$ kPa nebo má odpovídající těkavost za konkrétních podmínek jejího použití, a která může v průběhu své přítomnosti v ovzduší reagovat za spolupůsobení slunečního záření s oxidy dusíku (NO_x) za vzniku fotochemických oxidantů.
- 1.5 Halogenované rozpouštědlo je přípravek obsahující alespoň jednu organickou sloučeninu, která obsahuje v molekule přinejmenším 1 atom halogenu (fluoru, chloru, bromu či jodu).
- 1.6 Organické rozpouštědlo je jakákoliv těkavá organická látka, která je užívána samostatně či ve směsi s jinými látkami k rozpouštění surovin, produktů nebo jako ředidlo, jako disperzní prostředí, jako

prostředek používaný k úpravě viskozity či povrchového napětí, jako změkčovadlo či jako ochranný prostředek.

- 1.7 Aromatické uhlovodíky jsou těkavé organické látky, které mají v molekulární struktuře benzenové jádro.
- 1.8 Bod vzplanutí je nejnižší teplota [vyjádřená jako t (°C) nebo T (K)], korigovaná na atmosférický tlak 101,3 kPa, při které kapalina za podmínek definovaných ve zkušebních metodách uvolňuje páry v takovém množství, že se z nich ve zkušebním kelímku při smíchání se vzduchem vytvoří výbušná směs. Pro převod termodynamické teploty T (K) na Celsiovu teplotu t (°C) platí následující vztah:
$$t = T - 273,15$$

2 Vymezení kategorie

Tato technická směrnice se vztahuje na nátěrové hmoty ředitelné vodou, tj. takové, jejichž pojiva jsou ve vodě rozpustná nebo dispergovatelná.

3 Základní požadavky

- 3.1 Nátěrové hmoty ředitelné vodou a označené ekoznačkou, musí splňovat požadavky na bezpečný výrobek ve smyslu zákona č. 102/2001 Sb., o obecné bezpečnosti výrobků a o změně některých zákonů (zákon o obecné bezpečnosti výrobků), ve znění pozdějších předpisů. Dále musí splňovat platné technické, bezpečnostní, zdravotní, hygienické a jiné předpisy, včetně předpisů týkajících se ochrany životního prostředí, vztahujících se na výrobek a jeho výrobu, zejména:
 - zákon č. 22/1997 Sb., o technických požadavcích na výrobky a o změně a doplnění některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů, a navazující nařízení vlády č. 163/2002 Sb., kterým se stanoví technické požadavky na vybrané stavební výrobky, v platném znění,
 - zákon č. 86/2002 Sb., o ochraně ovzduší, ve znění pozdějších předpisů,
 - zákon č. 254/2001 Sb., o vodách, ve znění pozdějších předpisů,
 - zákon č. 185/2001 Sb., o odpadech, ve znění pozdějších předpisů,
 - zákon č. 356/2003 Sb., o chemických látkách a chemických přípravcích a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů,
 - zákon č. 634/1992 Sb., o ochraně spotřebitele, ve znění pozdějších předpisů.
- 3.2 Nátěrová hmota ředitelná vodou a označená ekoznačkou musí mít užité vlastnosti srovnatelné nebo lepší než obdobné výrobky této kategorie.

4 Specifické požadavky a environmentální kritéria

- 4.1 Nátěrová hmota nesmí obsahovat chemické látky, které jsou klasifikovány jako látky vysoce toxické, toxické, nebezpečné pro životní prostředí, karcinogenní, mutagenní, toxické pro reprodukci a jsou označeny R-větou R 23, R 24, R 25, R 26, R 27, R 28, R 39, R 45, R 46, R 48, R 60 a R 61. Výjimkou jsou přísady použité v receptuře jako konzervační prostředky a označené R-větou: R 23, R 24, R 25, R 26, R 27, R 28, R 39, R 48 (nebo kombinací těchto vět), obsah těchto látek ve výrobku nesmí překročit nejvyšší přípustnou koncentraci 0,1 % hm.
- 4.2 Obsah těkavých organických látek (VOCs - volatile organic compounds) v nátěrové hmotě musí být v souladu se zákonem č. 86/2002 Sb. (o ochraně ovzduší) a 356/2003 Sb., (o chemických látkách) v platném znění, dále pak se Směrnicí EU 2004/42/ES.
Obsah těkavých organických látek v nátěrové hmotě nesmí překročit limitní hodnoty uvedené v tabulce:

Typ nátěrové hmoty	obsah sušiny	max. koncentrace VOCs
Napouštěcí (penetrační), základní nátěrové hmoty	< 20 %	3 % hm.
Podkladové laky, transparentní laky, základní (podkladové) univerzální nátěrové hmoty	≥ 20 %	8 % hm.
Lazurovací nátěrové hmoty, vrchní emaily	≥ 30 %	10 % hm.

- 4.3 Nátěrová hmota by neměla obsahovat halogenovaná rozpouštědla a tato rozpouštědla nesmí být nezbytná pro její použití (max. přípustná koncentrace je 0,1 % hm.)
- 4.4 Nátěrová hmota by neměla obsahovat aromatické uhlovodíky (maximální přípustná koncentrace je 0,1 % hm.)
- 4.5 Obsah volného formaldehydu v 1 kg nátěrové hmoty nesmí být vyšší než 10 mg.
- 4.6 Obsah těžkých kovů v kyselém vodném výluhu zaschlého nátěru může být maximálně*:

rtuť (Hg)	60 mg
olovo (Pb)	90 mg
kadmium (Cd)	75 mg
baryum (Ba)	500 mg
šestimocný chrom (Cr ^{VI})	60 mg

*v přepočtu na 1 kg zaschlého nátěru.

- 4.7 Dodatečná modifikace nátěrové hmoty může být prováděna pouze s přídatnými látkami, které splňují výše uvedené požadavky této směrnice.
- 4.8 Obalové prostředky použité na spotřebitelské, skupinové a přepravní balení musí být vratné, recyklovatelné (z recyklovatelných materiálů) nebo při odstraňování bez rizik. Na obalech musí být uvedeny pokyny a informace o správném způsobu nakládání s použitým obalem v souladu se zákonem č. 477/2001 Sb., o obalech, ve znění pozdějších předpisů, (resp. dříve uváděné ČSN 770052-2 Obaly. Odpady z obalů. Část 2: Identifikační značení obalů pro následné využití odpadu z obalů (nové, přepracované vydání, březen 2002).
- Nepřípustný je obal z PVC.
- 4.9 Výrobci se doporučuje informovat spotřebitele o ekologických vlastnostech výrobku.

5 Posuzování a ověřování

- 5.1 Splnění základních požadavků prokazuje výrobce nebo dovozce:
- písemným prohlášením o typu výrobku a jeho užitných vlastnostech,
 - písemným prohlášením o shodě výrobku s technickými předpisy a o dodržení stanoveného postupu posouzení shody,
 - složením výrobku a bezpečnostním listem jednotlivých složek ve smyslu zákona č. 356/2003 Sb., o chemických látkách a chemických přípravcích a o změně některých dalších zákonů, v platném znění,
 - čestným prohlášením, že s ním není vedeno správní řízení za porušování legislativních předpisů týkajících se životního prostředí a prohlášením o dodržování ekologických zásad při výrobě předmětného výrobku, resp. vyjádřením České inspekce životního prostředí v tomto smyslu.

- 5.2 Splnění specifických požadavků posoudí příslušný odpovědný orgán na základě předložené dokumentace nebo výsledků laboratorních testů provedených nebo posouzených v ČR autorizovanou nebo akreditovanou osobou. Testování výrobků se provádí dle následujících zkoušek:
- 5.2.1 Stanovení obsahu těkavých organických látek plynovou chromatografií s vhodným detektorem.
 - 5.2.2 Stanovení obsahu halogenovaných rozpouštědel metodou plynové chromatografie ve spojení s vhodným detektorem (hmotnostním, hmotnostně selektivním, plameno-ionizačním).
 - 5.2.3 Stanovení obsahu aromatických uhlovodíků metodou plynové chromatografie s vhodným detektorem.
 - 5.2.4 Stanovení obsahu volného formaldehydu v nátěrových hmotách spektrofotometricky nebo polarograficky (mez detekce použité metody musí být min. 5 mg).
 - 5.2.5 Stanovení obsahu těžkých kovů v kyselém výluhu podle:
 - ČSN ISO 3856 Nátěrové hmoty. Stanovení „rozpuštěných“ kovů (67 3035):
 - Část 1: Stanovení olova. Metoda plamenové atomové absorpční spektrometrie a spektrofotometrická metoda s dithizonem
 - Část 3: Stanovení obsahu barya. Metoda plamenové atomové emisní spektrometrie
 - Část 4: Stanovení kadmia. Metoda plamenové atomové absorpční spektrometrie a polarografická metoda
 - Část 6: Stanovení celkového obsahu chrómu v kapalné části nátěrové hmoty plamenovou atomovou absorpční spektrometrickou metodou
 - ČSN ISO 7252 Nátěrové hmoty. Stanovení celkového obsahu rtuti. Bezplamenová atomová absorpční spektrometrická metoda (67 3036).
- 5.3 Při posuzování žádosti a kontrole dodržování požadavků a kritérií u žadatele o ekoznačku, výrobce, bude vzato v úvahu zavedení uznaných environmentálních manažerských systémů, jako je certifikace podle ČSN EN ISO 14001 nebo registrace Programu EMAS podle Nařízení EP a Rady (ES) č. 761/2001.
- Rovněž bude vzato v úvahu zda má žadatel o ekoznačku, výrobce, systém řízení kvality certifikovaný podle normy ČSN EN ISO 9001.

6 Organizační záležitosti

Organizační záležitosti k podání přihlášky k výběrovému řízení pro propůjčení ekoznačky, ochranné známky „Ekologicky šetrný výrobek“, zajišťuje CENIA, česká informační agentura životního prostředí, pracoviště Agentura pro ekologicky šetrné výrobky, Vršovická 1442/65, 100 10 Praha 10.

7 Platnost

Tato technická směrnice nabývá účinnosti dnem podpisu a má platnost do 30.6.2013.

V Praze dne 13.8.2012

Tomáš Chalupa
ministr životního prostředí